

nase. Gostje so bili posebno radovedni, če bi predivo in slama gorela. Maškara pravi: Poskusite! Kakor blisk je bil mož v plamenu. Gostje so z velikim napotom strgali gorečo pustno oblačilo raz moža. Janeza Kralja so močno ožganega po rokah in po obrazu prepeljali v deželno bolnico v Ljubljano. Mislimo, da mož ne bo več želel, biti v predivo in v slamo povezan.

— **Tatvina v škofiji.** V ponedeljek zvečer je prišel v škofijo beračit neki postopač, ker pa ni nič dobil, ukradel je župniku v pokoju Gašperju Majerju iz predsobe zimsko suknjo. Policija je tatu drugo jutro prijela v neki gostilni v Kolodvorskih ulicah in ga dala v zapor. Tat je brezposelski trgovski pomočnik Franc Lampret iz Muljave v litijskem okraju. Aretovanec je prišel peš iz Neapelja v Ljubljano, ker ni imel ob čem živeti, je izvršil tatvino.

— **Zmrznila** je v gozdu v Št. Vidu v postojinskem okraju 76letna Marija Čeč iz Vel. Ubeljskega.

— **Rop.** Posestnik Jakob Urankar iz Hrastnika v brdskem okraju je bil pred kratkim ponoči napaden in oropan. Napadla sta ga posestnik Lovro Brvar in delavec Janez Brvar. Ta je Urankarja pobil na tla, ga obrcal in osuval, ter mu siloma vzel na 200 kron glasečo se hranilnično knjižico, bankovec za 20 kron in 6 kron drobiža. Končno ga je sunil čez breg, da se je Urankar pobil. Roparja sta že zaprta.

— **Poskušen umor.** Dne 17. t. m. so orožniki v Št. Vidu nad Ljubljano aretirali posestnika Jožefa Lebna, ker je poskusil svojo ženo umoriti. Pritisnil jo je k zidu, ji stopil na noge in jo davil. Žena je v smrtni nevarnosti.

— **Nepoboljšljiva goljufica.** Policija je zaprla 60 let staro delavko Marijo Smrtnikovo, stanujočo v Ravnikarjevih ulicah št. 6, ker je na goljufiv način izvabila hišni posestnici Mariji Lončarjevi 64 kron in delavki Elizabeti Mehletovi pa 10 kron. Marija Smrtnik je bila že zaradi goljufije kaznovana.

— **Naša mala loterija.** Po izkazu našega finančnega ministrstva je dala mala loterija od l. 1897. do 1900. čistih 51,079.544 kron, razun tega je jemala država 15 % iz dobitkov, potemtakem je dobila zopet 10,171.880 kron. V tem času je bilo stavljeno v loterije 124,190.240 kron, tako da skoro polovico dobi država kot dobiček — zares lepa kupčija, tako da je vsak avstrijski prebivalec plačal povprečno 3 krome davka državi. Dobitkov se je izplačalo 66,366,796 kron, t. j. izmed vseh stavk je dobilo 23,4 %. Stavi se navadno na leto okoli 30,4 milijone kron. l. 1900. je staval poprečno vsak avstrijski prebivalec 1,20 kron. Po deželah je prišlo l. 1900. na vsakega prebivalca sledeče število stav: Spodnje Avstrijsko 4,72 kron, Primorsko 0,84 kron, Solnograško 0,65 kron, Štajersko 0,54 kron, Gornje Avstrijsko 0,50 kron, Kranjsko 0,48 kron, Češko 0,46 kron, Šlezija 0,31 kron, Moravsko 0,28 kron, Koroško 0,23 kron, Galicija 0,22 kron, Tirolsko 0,18 kron, Bukovina 0,10 kron, Dalmacija 0,06 kron. Največ se stavi na Dunaju.

— **Vlak skočil s tira.** Med postajama Toplice-Karbice dogodila se je velika nesreča. Ob najstih ponoči je skočil vsled doslej še neznanega vzroka vlak s tira. Strojvodja Zechel je hitro zavrl z vso močjo lokomotivo, ko je videl, da se bliža nesreča, rešil je s tem potnike, njega pa je pokopal podse stroj, ki se je vsled nenadnega zavretja dvignil ter potem zvrnil; Zechla so potegnili mrtvega izpod stroja. Kurjač in dva kondukterja sta bila jako nevarno, 13 potnikov pa lahko ranjenih.

— **Stavke.** Mogočno naraščanje delavskih organizacij se kaže najbolje statistiki štrajkov. Leta 1901. je bilo v Švici 76 (leta 1900: 115) konfliktov med delom in kapitalom. Pomanjšalo se je število torej za 40 %. Za delavce se je končala najboljša velika stavka železničarskih delavcev Gotthartske železnice, najslabša pa ona kovinarjev v Uzvilu, koja

je bila pripravljena slabo in brez organizacije. — V Švediji se je minulo leto tudi število stavk pomanjšalo. Sicer je bilo leta 1901 127 konfliktov, leta 1900 pa le 104; a leta 1901 je bilo število štrajkujočih delavcev le 6200 proti 10.000 v letu 1900. Izgubljenih delavnikov je bilo 1900. l. 210.300, leta 1900 pa 331.590. Izmed teh konfliktov pa je bilo 15 izključb. Manjše število stavk pa je posledica tega, da delodajalci niso uprizorili izključb.

— **Ogromna školjka.** V rudečem morju živijo školjke označene z latinskim imenom „Teredo gigas“, ki se odlikujejo po svojej ogromnej veličini. Njih gornja lupina more se vporatljati in se tudi vporablja v nekaterih cerkvah za kropilnike. V berlinskem muzeju nahaja se jedna, ki meri en meter v dolgosti, v visokosti 57 cm in tehta 158 kg. Še nekoliko večjo imajo kot kropilnik v cerkvi Sv. Sulpije v Parizu. V hrvatskem narodnem muzeju imajo tri lupine one vrste školjk, katerih največja meri 72 cm visokosti.

— **Govor opic.** Profesor Garner, slavni poznavalec in opazovalec opic, bavil se je mnogo let tudi s tem, da dožene, imajo li opice med seboj kak jezik, po katerem se umevajo. Na to misel je prišel, ko je v Londonu v zverinjaku opazoval opice. Štiri leta to njegovo opazovanje ni imelo vspeha, dokler mu ni prišlo na misel, da postavi pred vjete opice fonograf, ki naj bi lovil njih glasove. S temi, v fonografu ujetimi glasovi, podal se je najprvo v veliko menažerijo v Novem Jorku ter ondi postavil svoj aparat. Živa opica, ko je slišala sorodne glasove, jela je takoj odgovarjati dozdevnej tovarišici z istim naglasom. To je učenjaka potrdilo v njegovem mnenji, da imajo opice svoj govor, ter je šel dalje v gorovje iskat si divjih, posebno ker je pri vdomačenih vže dobil prepričanje, da se ne moti. Štiri mesece hodil je mej divjimi zvermi, imajoč seboj veliko močno kletko, v katero je bežal, ako je bil v nevarnosti. Največjih opic, tako zvanih „Gorila“ videl je 22. toda bile so boječe in nikakor ni bilo mogoče pripraviti jih do govorjenja. Vendar se mu je posrečilo razumeti deset različnih glasov, katere je prinesel v fonografu iz svojega potovanja. Profesor namerava nadaljevati svoja preiskavanja v tej stroki ter ima upanje, da se mu celoma posreči zaslediti govor opic.

— **Kako visoko v zrak je mogoče iti z zrakoplovom.** Zrakoplovca meteorologičnega zavoda v Berlinu, Berson in dr. Süring, dvignila sta se minulo leto z zrakoplovom 10.300 metrov nad zemeljsko površino. Napolnjen je bil zrakoplov z 8400 kubičnih metrov plina. Do višine 9000 m je šlo dobro od tam naprej jelo jima je prihajati slabo ter le z naporom vzdrževala sta se po konci. V višini 10.250 m jeli so se mešati tudi meteorologični instrumenti, katere sta vzela seboj za preiskovanje. Ko je jeden izmed obeh zrakoplovcev ponovno padel v nezavest, odprl je drugi ventil, da se je zrakoplov jel pomikati proti zemlji. Mej tem ko je zrakoplov drvil proti zemlji, sta bila nezavedna ter sta še le v odaljenosti 5000 m od zemlje prišla k zavesti. Nabrala sta na tej poti mnogo zanimivih študij, ki olajšajo meteorologičnim učenjakom brezdvomno marsikako preiskovanje.

— **Ruski list »Rossija« prepovedan.** V Rusiji izhajajoči jako vgladni časopis „Rossija“, je popolno suspendiran. Razlog temu koraku od strani vlade označuje se neki podlistek onega lista, kateri se bavi s carsko rodbino in je zlasti žaljiv za prejšnjo rusko carico mater sedanjega carja. Urednik in izdajatelj lista „Rossija“, poznani ruski pisatelj Amfiteatrov pregnan je za pet let v Sibirijo, ter je moral v 24 urah zapustiti Petrograd. S tem činom je Amfiteatrov popolnoma uničen, ker njegov list, ki ga je osnoval pred nekaj leti, bil je priznan v najvišjih krogih kot najuglednejši politični dnevnik. Pri ostalih sotrudnikih lista se je vršila stroga preiskava, ter so bili zaplenjeni vsi spisi in izdaja „Rossija“ za vedno prepovedana.

— **Koliko je angleški kralj — Anglež?** Neki angleški učenjak študiral je rodoslovje angleške kraljevske rodbine od kralja Jakoba IV. škotskega, do zadnje umrle kraljice Viktorije, hoteč zaslediti, koliko je sedanji kralj Anglež in koliko je tuje krvi v njem. Vspeh tega preiskovanja je bil, da je od 3056 kapelj krvi, kakor jih ima navaden odrasel človek, jedna sama v kralju pravega angleškega izvora, in to ona od rodu Margarete Tudar, soproge Jakoba IV. škotskega, dve kaplji ste francoskega izvora in to od Jakoba IV. in grofa Daruleja, ki je poročil kraljico Marijo. Osem kapelj je danskega izvora, in 3040 kapelj kraljeve krvi je nemške, torej Auglež — Nemeč.

— **Telefon v Abesiniji.** Kralj Menelik se je v največjem času zelo zaljubil v iznajdbo telefona. Namerava torej po vsem svojem kraljestvu napraviti telefonske naprave, kar je v nekaterih krajih tudi že storil. Pri tem pa naleti nemalokrat na upornost svojih podložnih, ki se z vsemi močmi protive proti upeljavanju novotarij. Na več krajih razsekali so mu že telefonsko žico. Vsled tega je izdal Menelik strog ukaz, v katerem naglašča kazen vsem onim, ki bi se predrznili škodovati novim napravam. Ta kazen obstoji v tem, da se dotičniku odseka desna roka in mora ob enem plačati veliko denarno kazen.

— **Zmedeni računi.** V Galvestonu v Ameriki je umrl tovarnar, ki je zapustil svoji noseči ženi 42.000 dolarjev s testamentnim določilom, da dobi, ako porodi dečka, novoporojeni dve tretinji, mati pa samo eno tretinjo. Ako pa bi bil prvorojenec deklica, dobi samo eno tretinjo, zato pa mati dve tretinji. Ta račun pa so prekrižali sedaj rojeni dvojčki, deček in deklica. Vdova zahteva sedaj zase vseh 42.000 dolarjev, češ, da je imela podedovati pri dečku eno tretinjo, pri deklici pa dve tretinji, tedaj vse. Sodniki in računarji si belijo glave, kako denar pravično razdeliti.

— **Soproga burskega vodje Deweta** morala je tudi nositi težo pregnanstva, z osmero svoje dece. Zavetje je našla pri nekih burskih rodbinah v Johannesburgu, katere so jo podpirale z vsem potrebnim. Bahati Angleži so raztrobili po svetu takoj lažljivo vest, kako velikodušno da skrbijo oni (namreč Angleži) za soprogo njihovega sovražnika. Gospa Dewet, ko je čula to lažljivo samohvalo Angležev, protestirala je javno proti izmišljotinam Angležev, ter podala svetu resnico. V maščevanje zato odpeljali so jo „velikodušni“ Angleži v osrednji tabor, kjer imajo že mnogo burskih žen zatvorjenih. Soproga hrabrega generala je sedaj s svojo deco (ki pa jej je že eno umrlo v zaporu) jetnica Angležev.

— **Vstaja radi bikov** je bila te dni v španjskem mestu San Sebastian. V tem mestu je bil običaj, da se oni biki, ki niso sposobni za boj v areni, zvezanih nog peljejo na trg in ondi služijo v „zabavo“ občinstvu, ki je biko krvavo mrevarilo. Ko so se te „zabave“ često tudi za občinstvo krvavo izvršile, je mestni zastop odločil, da ne dovoli več teh iger. Občinstvo je izvedelo, kaj se pripravlja v občinskem svetu, je prihitelo na galerijo, po ulicah pa se je vzdignilo na pravcati vstanek. Množica je, kar se je dalo, kričala „Živeli biki“ in tepla vsakega, kdor se ji ni hotel pridružiti in ž njo kričati. Nekateri mestni uradnike so demonstrantje vrgli v vodo, iz katere so se komaj rešili. Župan je moral obljubit, da zopet uvede igre z biki. Meščanstvo je poslalo deputacijo h kralju in kraljici, da se razveljavi sklep občinskega sveta.

— **Balon Santos Dumonta v morju.** Braziljanec Santos Dumont, čegar senzacionalni poskusi z balonom s krmilom zanimajo ves svet, in ki je v Parizu ter v Monaku dosegel največje uspehe, je hotel leteti tudi preko morja. Doslej se mu je že večkrat posrečilo, da je letel v smeri, katero si je določil ter se vrnil zopet na prostor, odkoder je odplul. Dne 14. t. m. je nameraval zleteti preko morja h Cap Martinu, a balon je bil baje premalo poln, vrv se je zapletla v vijak, balon se je nagnil, in v strahu, da bi balon

eksplodiral, je Santos Dumont balon prerezal ter z balonom vred padel v morje. Parniki in čolni so zrakoplovca rešili, balon pa se je baje potopil. Poskusi so zato za dolgo dobo nemogoči.

— **Molitev za časnike.** V ameriškem senatu je običaj, da moli pred otvoritvijo kapelan za vse senatorje, pa tudi časnikarskih poročevalcev ne pozabi, temuč je zanje ta-le molitvica: „O Gospod, blagoslovi poročevalce, kojih marljiva peresa zaznamvajo naše besede skoraj hitreje, kakor jih mi izgovarjamo. Oni so, kakor Ti, povsod pričujoči in skoraj vsemogočni“.

— **Spomenik iz porcelana.** Francoska državna porcelanska tvornica v Sevres bode na višini Seint Cloud zgradila 45 m visok stolp iz — porcelana. Stolp bo imel 7 nadstropij in se bo v ta nadstropja prišlo po stopnicah. Tvornica bode za ta stolp potreben porcelan izdelovala 6 let.

— **Draga podoba** prodana je bila pred kratkim v Parizu. Podoba predstavlja sliko Matere Božje in je imenovana „Madona sv. Antona“. Slikal jo je slavni italijanski slikar Rafael. Cesarica Evgenija hotela jo je l. 1870. kupiti za ceno 800.000 kron, toda razne politične homatije odvrnile so jo od misli. Sedaj pa je bil opozorjen na njo ameriški milijonar Pierpohit ter je plačal zanjo 2.000.000 kron. Na zimske slikaške razstavi v Londonu bode se občudovala, potem pa pride v zasebno last milijonarja.

Učenea

sprejme

Anton Novak,
kovaški mojster v Radovljici.

Samo v teh zavojih se
dobiva pristna, tako
splošna priljubljena

Kathreinerjeva • • • •
Kneippova sladna kava